

Ut av kontoret- opplevelse

Enmannskontoret er nå så sjeldent
at Riksantikvaren vil frede det.

HYSJ! | Telenors stillerom er det plass til mange – men skriften på veggen må adlydes. Og personlige effekter er bannlyst.

Telefoner ringer og det brukes utestemme, som de voksne i barnehagen kaller det. På en av kontorpultene diskuterer de markedsandeler, mens et følge trasker forbi. Livet i kontorlandskap er til å kjenne igjen. Men på andre siden av døren, inne i et av eksperimentene i Telenor-bygget på Fornebu, tar de oppfordringen på veggen helt bokstavelig: Her er vi stille.

I det innglassede stillerommet er det plass til seks, men de jobber hver for seg – og uten en lyd. Dette er en av pilotene som prøves ut, for nå er

TEKST:
**KRISTOFFER
NORDVIK**
FOTO:
**JAN T.
ESPEDAL**

det på tide med eksperimentering og fornyelse.

Det er ti år siden Telenor flyttet til Fornebu. De kom fra 40 forskjellige adresser i Oslo, og ikke så mye som én egen pult ventet på noen av dem. Hver dag måtte de finne seg en plass. Etter arbeidsdagen var det bare å rydde pulten. Personlige eiendeler som ikke kunne henges opp i garderoben, måtte stues inn i et lite skap.

Hvordan er det gått med stakkarene? Har de okkupert sin favorittplass og gjort den hjemmekoselig? Private blomsterpotter og andre utslag av si-

vil ulydighet? Nå kommer svaret. Ti år etter et av norgeshistoriens største eksperimenter i arbeidslivet har Telenor forsket og evaluert. Hva kan de ansatte vente seg av nye påfunn denne gangen? For nå gjøres det klart for en ny giv, eller det de kaller «Telenor's way of work» (se faktaramme).

– Vi går ikke bort fra grunnprinsippene vi innførte for ti år siden; de er blitt viktige «Telenor-DNA». Det som skjer nå, er mer for en oppdatering å regne. Gjennom undersøkelser har vi funnet ut at arbeidsdagene for mange består av 25 prosent formelle møter og

TELENORS WAY OF WORK

■ **TELENORS FREMTIDSPLANER** legger til rette for at flere arbeidsoppgaver løses mer naturlig andre steder enn ved kontorpulten. Dette kaller de funksjonsbaserte arbeidsplasser, du kan selv velge sted etter hva slags arbeid du skal gjøre.

■ **«TEKNOLOGI»:** Barn har lenge brukt Skype til videosamtaler, mens det i arbeidslivet ikke har vært så utbredt. Nå legges det til rette for video og samarbeid på tvers av geografiske grenser i stort omfang.

■ **«RINGER I VANN»:** Beskriver gode planløsninger. Det må gjerne være prating og aktivitet i arbeidsområdet, men det skal også finnes stille soner for konsentrert arbeid.

■ **«NYE ROMLØSNINGER»:** Touch down (for folk på farten som ikke er avhengig av stillet, i utkanten av området), Stille rom (innglasset, stille plasser for fem-seks personer som jobber selvstendig), Multirom (for tre-fire personer, møter og videomuligheter), WowPod (romslige telefonbokser ute i fellesområdet med mulighet for video), Lounger (gjør fellesområder til en naturlig arena for uformelle møter).

EKSPERIMENT

Ti år etter at Telenor flyttet inn i et bygg uten faste kontorplasser på Fornebu, evalueres ordningen.

25 prosent uformelle møter, at de altså er i møter halvparten av tiden. Derfor har vi lagt til rette for flere møtesteder. Det er kanskje ikke flere arbeidspulter vi trenger, men flere steder for samarbeid og muligheter for å velge plass etter hva slags arbeid de skal utføre, sier Siri Hunnes Blakstad. Hun er arkitekt og har kontorløsninger i Telenor Eiendom som viktigste oppgave.

Hvordan kommer den nye givlen til uttrykk ute på Fornebu? Piloter er under utprøving i flere av avdelingene, og i fellesarealer som ikke er blitt brukt noe særlig, bygges det for harde livet. Får de flere til å gjøre seg nytte av de ubrukte arealene, frigjør det plasser andre steder.

FREDET BYRÅKRAT. På en annen kant av byen har tiden stått stille. I sjettede etasje har Ingvild Vaggen Malvik sitt eget kontor, et såkalt cellekontor. Et rom bare hun disponerer, med en dør hun kan lukke bak seg.

Bygningen ligger ikke lenger unna Frognerbadet enn at den store takterrassen er godt besøkt under Norwegian Wood-festivalen. I tre år ble det ikoniske betongbygget til Norsk vassdrags- og energidirektorat (NVE) rehabilitert til minste detalj. Ingvild ønsket seg nettopp et av disse kontorrene, som er et eksemplar av det Riks-

antikvaren har fredet og døpt «den lille byråkrats kontor». Kontorene er to vinduer brede.

– Jeg er nysgjerrig av natur, jeg prøver å la være, men det er vanskelig ikke å følge med på det som skjer rundt meg. Jobben min kunne sikkert vært gjort i kontorlandskap, men jeg tror ikke jeg ville vært så produktiv som jeg ønsker å være. Jeg er en veldig typisk byråkrat, og fredningen oppleves jeg bare som positiv. Vi fleiper litt med at vi er vernet, sier hun.

GRUPPEARBEID. For ikke altfor mange år siden var gruppearbeid nesten litt eksotisk da det ble innført av lærerne. Var det ikke nesten ensbetydende med kosetime? Ansvaret kunne deles på mange i oppgjørets time, så arbeidsinnsatsen ble kanskje så som så. Dette er historie. Gå en runde på BI i Nydalen og studer studentene.

– Der sitter de ikke på cellekontorer hver for seg, men samarbeider i grupper på tre-fire stykker, gjerne med hver sin laptop på fanget. I kantinen, i en sofagruppe eller i et tilfeldig hjørne. Det er helt naturlig for dem, og det ville være veldig ulogisk å dra dem inn i cellekontorer når de kommer ut i arbeidslivet, sier arkitekten Morten Kaels.

Når det gjelder fremtidens kontor,

FREDET: Ingvild Vaggen Malvik har sitt eget lille kontor i Norges vassdrags- og energidirektorat. Riksantikvaren har fredet de små cellekontorene bortover gangen hennes, og hun er superfornøyd med å ha et gammeldags kontor.

► synes arkitekten det er blir ekstra spennende å følge med på hva som skjer når eldre skal jobbe lenger. Hva vil være attraktive kontorer for dem? Lufting, lys, lyd og ikke minst involvering i utformingen av egen arbeidsplass er helt sentralt, ifølge Kaels.

VIS MEG DITT KONTOR. Går du bortover Industrigata på Majorstuen en mørk høstkveld, kan du få deg en overraskelse. Foxterrieren Jim synes det er spennende med forbipasserende, og kommer gjerne bjefende i full fart mot de store vinduene som går fra gulv til tak ut mot gaten. Han er arkitektfirmaet Blokks eneste uromoment.

De er tre kamerater som som først holdt til i et butikklokale på Bislett, men trengte mer plass og fant drømmelokalet på Majorstuen. Butikklokale også denne gangen.

- Det er kaldt om vinteren og varmt om sommeren, så nå er egentlig den beste tiden. Det er litt klinisk - vi skulle egentlig gått i hvite frakker, hehe. Lyset er det vi er aller best fornøyd med, forklarer Johannes Goa Ludvigsen, som er daglig leder i firmaet. De store vindusflatene kan skyves til side, så sommerstid jobber de så godt som på gaten.

Vi blir en del av bybildet, og det gir oss en tilknytning til stedet vi jobber. Jeg tror ikke vi har fått oppdrag på grunn av beliggenheten, men de som kommer hit, synes det er annerledes og morsomt, sier Johannes.

Flipperspill, gamle vekter, skulpturer, skilt, ølflasker og kondomautomater – tett i tett. Forlaget Pedagogisk Forum i Oslo drives også fra et kontor wutenom det vanlige. Jan Borge er lidenskapelig samler, noe omgivelsene bærer preg av.

PLANTER OG LYS. Google har på alle måter mer til felles med Telenor. I første etasje i Indekshuset på Solli plass i Oslo blir besøkende tatt imot i et rom til forveksling lik en lun furuhytte. Selve kontor plassene er ute i landskap, og alle pulter er utstyrt med planter og spesiallys. Den nor-

Jeg tror ikke jeg ville vært så produktiv i landskap

Ingvild Vaggen Malvik, kontorinneholder, NVE

FOTO: HENRIK SVEDAHN/NVE'S ARKIV

LINJEGYMNASTIKK: I NVE-bygget er det i dag eget trimrom, men på 60-tallet trimmet man på lang rekke.

ske leverandøren BioOffice reklamerer med at de «tar naturen inn på jobben», og Google-medarbeiderne mener luftkvaliteten er blitt bedre.

Den svenske arkitekten og kontorforskeren Christina Bodin Danielsson har studert mange slags kontorløsninger. Hun har funnet ut at den mest utbredte formen for kontorlandskap, de mellomstore med plass til mellom 10 og 24 personer, også er de som fungerer aller dårligst. Hennes hypotese er at en slik gruppe er for stor til at et sterkt samhold utvikles og samtidig for liten til at man kan være «anonym» når det er ønskelig.

- Lydforstyrrelser har man i alle former for kontorlandskap, men den positive effekten av sosialt samhold forsvinner sannsynligvis i disse mellomstore landskapene, sier Daniels-son, som også har sett på konsekvensene av at folk ikke er fornøyd med kontor plassen sin. Dårligere helse- og arbeidsmiljø og lavere arbeidstilfredshet er blant funnene. Hun mener individets behov må få mer oppmerksomhet når fremtidens kontor komponeres.

Støttefunksjoner er et ord kontor-eksperter bruker ofte. Er det nok rom til møter, egnede steder for å ringe, er det mulig å diskutere ved kaffeautomaten uten å forstyrre? - Det

første jeg legger merke til i et kontor- miljø, er om noen bryr seg. Hvis ingen føler eierskap, legger det seg et grått slør av likegyldighet over hele miljøet – det blir rot og «ingen hjemme», sier Telenors Siri Hunnes Blakstad. I lokalene på Fornebu er det påfallende ryddig, det virker nesten litt nyinnflyttet, og arkitekten mener forklaringene er flere. Det er mulig å jobbe andre steder enn ved kontorpulten, praktisering av prinsippet ren pult – alle rydder pul-ten etter seg, gode planløsninger – for eksempel at ingen må sitte med ryggen mot «trafikken», og tydelig definerte gangsoner.

ENSOMT PÅ KAFFEBAR. Brukerne av nettsiden Let's Meet and Work jobber ikke på kontor, de utnytter mulighetene som ligger i den nye teknologien – alltid tilgjengelig, alltid i stand til å levere. Let's Meet and Work er et stort kart over London, hvor brukerne har plottet inn steder de mener egner seg for å jobbe – spisesteder, kaffebarer, bibliotekfilialer.

Nederlandske The Pop-Up City overvåker nye urbane fenomener, og setter det alternative kontorlandskapet inn i et historisk perspektiv. Arbeid utenfor kontoret er i skuddet, og trenden har utviklet seg fra å jobbe hjemmefra, noe som var en 90-talls-oppfinnelse. Deretter ble kontorarbeid på kafeer et fenomen rundt årtusenskiftet.

Den siste nyvinningen, at vi plan- legger og møtes på spesielt velegnede steder, er en oppblomstring av det de kaller WAT, Working Apart Together, å jobbe hver for seg og sammen. Frihet til å jobbe når og hvor det skal være, men ikke uten det sosiale fellesskapet kontorlivet byr på. Samtidig slipper de den kvelende organisatoriske struktu- ren og atmosfæren de forbinder med tradisjonelle kontorplasser. Kontoral- lergikerne skulle bare visst at idealet deres – friheten til å kunne velge plas- ser i den store byen med sitt mangfold av muligheter – er til forveksling likt det ekspertene ser for seg som frem- tidens kontorløsninger. ■

kristoffer.nordvik@aftenposten.no

MAKSIMALISME: - Jeg bare må ha det sånn, jeg har det litt sånn hjemme også, sier Jan Borge, som driver forlaget Pedagogisk Forum. Det overfylte kontoret er et av rommene i en gammel villa, hvor forlaget legger beslag på første etasje. 50-tallet er stikkord for Borges mangfoldige samling, men italienske Gino Manchas gipsdamer er en godt synlig favoritt.

RENE REGNSKOGEN: I Googles kontorlandskap på Solli plass i Oslo er det grønne planter og spesiallys på alle plasser for at Marta Orleanski og kollegene skal ha god luft. Ute i gangen er stilen en helt annen, det er som å komme inn i en fjellhytte kledd i furu. Direktør Jan Grønbech forteller at kunder har hørt om det spesielle kontoret og gjerne foreslår at møtene holdes her, noe han ikke har noe imot.

KONTORETS HISTORIE

1700-TALLET

Samlet skrivere, f.eks. munkes og andre kirkelige funksjoner, offentlig administrasjon og etter hvert bank og finans.

1800-TALLET

Mer av egne bygg, som for eksempel bank og finansbygg. Mindre kontorer, gjerne utformet som borgerlige hjem.

1900-TALLET

Store kontorlandskaper med lavstatusjobber. «The new office building is the machine - pure and simple», Frank Lloyd Wright om store kontorlandskaper i Larkin Building, Buffalo, USA (1904)

LÆRERKONTORET: Terje Jacobsen deler dette rommet med de andre lærerne på Ila skoles åttende trinn. – At vi sitter sånn, begrenser nok private samtaler. Det er mange av sakene vi jobber med, som er taushetsbelagte, men her har jo alle samme taushetsplikten og kan være gode samtalepartnere. Du blir lyttende av å jobbe i et rom som dette, noe som ikke er like gunstig for rettleiing. Med tanke på elevsamtaler og konferanser skulle jeg gjerne hatt eget kontor.

1950-TALLET

Det ble mer og mer vanlig med store kontorlandskaper. Arbeidsmiljøet var ikke godt tross idealistiske tanker om flat struktur og god kommunikasjon. Volvos hovedkontor i Torshavn regnes som Nordens første (1967). Vesta-Hygea i Bergen (1979) regnes som Norges største.

1980-TALLET

Flere utviklingstrekk: En nordisk trend var kombi- eller cellekontor, gjerne eksemplifisert med arkitekt Nils Torps SAS-bygg ved Stockholm. Cellekontorer langs fasaden (ga godt lys) og fellesarealer i midten. Andre steder, som USA og Storbritannia, hvor lønnsomhet var mer i fokus: Cellekontor til lederne, fotfolket i store landskaper.

REKTORS KONTORET: – Å bli vist til rektors kontor har nok forandret seg endel siden jeg gikk på barneskolen, men jeg blir stadig minnet på at det er alvor for dem som kommer hit, sier rektor Rita Hellesjø Orderud ved Ila skole. Hun er godt fornøyd med kontoret sitt, som fargemessig står i stil med resten av den gule skolen. Aller best liker hun det store vinduet med utsikt til skolegården. – Jeg har mange møter med elever og foresatte, så en rektors arbeidsoppgaver egner seg ikke for landskap.

1995/2000

Fleksible kontorer utvikles rundt 1995, men blir først tatt i bruk rundt 2000. Telenor på Fornebu innvies i 2002.

2010

Firmaer bruker kontoret til å bygge egen identitet og skaffe seg en image, de bruker kontoret til å selge seg til både kunder og arbeidskraft som noe unikt.

Kilder: Professor og arkitekt Siri Hunnes Blakstad, Telenor og NTNU

22
80

23
80

PÅ UTSTILLING: Johannes Goa Ludvigsen (t.v.), Børge Motland og Stian Hagfors i arkitektfirmaet Blokk lar seg ikke forstyrre av nysgjerrige forbipasserende. På kveldstid blir det ekstra synlig at det jobber noen der inne.